

Handläggare
Zahrah Lifvendahl (MK)
Åhlman Michael (KLK)

Datum
2015-04-22

Diarienummer
KSN-2014-1441

Kommunstyrelsen

Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt: Tid för bättre vatten

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande enligt **bilaga**

Ärendet

Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt har överlämnat samrådshandlingen "Tid för bättre vatten" för yttrande. I samrådet ingår förslag till förvaltningsplan, miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Perioden som omfattas är 2015-2021. Förslagen grundas på omfattande kartläggning, analyser och prioriteringar.

Samrådet är tänkt att samla in behov och synpunkter från olika aktörer så att beslut kan fattas utifrån ett så brett underlag som möjligt. I december 2015 kommer vattenmyndigheten att fastställa åtgärdsprogrammet.

Bakgrund

Vattenförvaltningen är det svenska genomförandet av EU:s vattendirektiv. Sverige ska kartlägga och analysera alla vatten och för dessa fastställa mål och kvalitetskrav och därefter upprätta åtgärdsprogram för vattenmiljöerna och övervaka dem. Syftet är att uppnå målsättningen "god vattenstatus" i alla vatten senast år 2021. Målet skulle vara uppfyllt år 2015, men då vi inte har lyckats med det har vattenmyndigheten beslutat att gå in i en ny period, och fördjupade underlag har tagits fram.

Samrådet innehåller förslag till förvaltningsplan för Norra Östersjöns vattendistrikt, förslag till miljökvalitetsnormer och förslag till åtgärdsprogram. Förvaltningsplanen innehåller en sammanfattande redogörelse för vattenförhållandena och förvaltningen av kvaliteten på

vattenmiljön i distriktet. Planen beskriver också riktningen för kommande arbete i vattendistriktet.

Förslaget till miljö kvalitetsnormer baseras på statusklassificeringen samt en bedömning av möjligheterna att uppnå god status inom utsatt tid. Miljö kvalitetsnormerna anger vilken kvalitet en vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt och utgör därmed utgångspunkten för de föreslagna åtgärderna i åtgärdsprogrammet.

Åtgärdsprogrammet föreslår åtgärder som behöver genomföras för att miljö kvalitetsnormerna ska kunna följas. En viktig målsättning är att det ska vara tydligt vem som behöver göra vad och var för att miljö kvalitetsnormerna ska kunna följas på ett kostnadseffektivt sätt. Förslagen på styrmedel i åtgärdsprogrammet riktar sig till myndigheter och kommuner. I åtgärdsprogrammet beskrivs samhällsekonomiska konsekvenser av åtgärdsprogrammet. Som bilaga till åtgärdsprogrammet finns sammanställningar av åtgärdsbehovet för samtliga avrinningsområden i Norra Östersjöns vattendistrikt. Sammanställningarna finns tillgängliga digitalt på www.vattenmyndigheterna.se. Till åtgärdsprogrammet finns också en miljökonsekvensbeskrivning, som även den finns tillgänglig på webbplatsen.

För respektive avrinningsområde finns en områdesbeskrivning, information om övergödning, metaller och miljögifter, fysisk påverkan, naturvärden och beskrivning av eventuella övriga vattenvärden.

Samtliga dokument som hör till remissen nås på följande länk:

<http://www.vattenmyndigheterna.se/Sv/norra-ostersjon/deltagande-och-dialog/samrad-infor-storre-beslut/samrad-forvaltningscykel-2009-2015/Pages/default.aspx>.

Beredning

Ett förslag till yttrande på har framtagits i samverkan mellan kommunledningskontoret, stadsbyggnadsförvaltningen och miljöförvaltningen. Samrådsmöten har genomförts med Uppsala Vatten och Avfall AB samt länsstyrelsen och övriga kommuner i länet.

Yttrande från Uppsala Vatten och Avfall AB

Uppsala Vatten och Avfall AB lämnar eget svar som kan sammanfattas:

Uppsala Vatten anser det nödvändigt att inkludera perfluorerade alkylsyror (PFAA) i miljö kvalitetsnormen för grundvatten. Rättsläget är idag oklart gällande vilka krav på rening och dagvattenfördröjning som kan ställas på fastighetsägare och exploatörer. Uppsala Vatten anser det därför vara nödvändigt att Boverket och andra berörda myndigheter får i uppdrag att se över och förtydliga lagstiftningen.

Åtgärdsprogrammet föreslår en ökad tillsyn på mindre reningsverk. Uppsala Vatten anser att tillsynen fortsatt ska vara behovsstyrd. Ett nationellt register med kontinuerlig inrapportering av ledningsnätets utsläppsmängder som föreslås i åtgärdsprogrammet är en trubbig och kostsam åtgärd. Ett alternativt förslag är att lokalisera var de största problemen med bräddning finns utan att genomföra ett nationellt register. Mindre reningsverk bidrar endast med en mindre del av den totala fosforbelastningen på våra recipienter. Det är därför inte skäligt att ställa alltför långtgående krav på ökad fosforrening för mindre avloppsreningsverk. Effekten av åtgärderna att installera kemisk P-fällning för bräddat avloppsvatten samt en ökad rening av P till 0,1 mg/l vid avloppsreningsverk som beskrivs i tabell 2 i åtgärdsprogrammet

för Fyrisåns åtgärdsområde stämmer inte med de lokala förutsättningarna i Uppsala. Den förväntade effekten av åtgärderna är betydligt lägre än vad som beskrivs.

Gällande åtgärdsarbetet med dagvatten är det svårt att ur åtgärdsprogrammet, inklusive de lokala åtgärdsprogrammen, skapa sig en bild av vilka åtgärder som åsyftas, var och av vem och när de ska genomföras och därmed vilka kostnader och vilken miljövinst som kan uppnås.

Föredragning

I förslaget till yttrande kommenteras de olika åtgärdsförslagen för sig och inledningsvis görs ett par övergripande kommentarer. Särskilt understryks:

-Informationen om respektive vattenområde är för generell för att kunna användas som beslutsunderlag.

-Det finns oklarheter kring olika myndigheters ansvar och övriga aktörers roll i vattenarbetet och framför allt hur åtgärder ska finansieras vilket leder till att bedömning av eventuella kommunalekonomiska inte går att göra.

-Stor tilltro sätts till kommunens tillsynsarbete, detta är mycket viktigt men ytterligare åtgärder måste genomföras och för att åtgärdsprogrammet skall kunna säkerställa de långsiktiga målen.

Ekonomiska konsekvenser

Som framgår ovan går dessa inte att överblicka vilket i yttrandet noteras som en särskild brist.

Kommunledningskontoret

Joakim Danielsson
Stadsdirektör

Christoffer Nilsson
Chef för kommunledningskontoret

Handläggare
Zahrah Lifvendahl
Åhlman Michael

Datum
2015-04-02

Diarienummer
KSN-2014-1441

Vattenmyndigheten

vattenmyndigheten.vastmanland@lansstyrelsen.se

Yttrande över remissen ”Tid för bättre vatten”

(ert dnr 537-5058-14)

Uppsala kommun har valt att särskilt fokusera på följande delar av samrådshandlingen:

- De nio åtgärderna som riktar sig till kommunerna
- Beskrivning av miljöproblem
- Lokala åtgärdsprogrammet för Fyrisån (bilaga till åtgärdsprogrammet)

Yttrandets utgångspunkt är: Hur får vi det att hända?

Övergripande

Redovisningen är alltför översiktlig och beskrivningen av de viktiga frågorna för de olika vattenområdena är i många fall för generella för att kunna vara underlag till konkreta åtgärder.

Det framgår inte om åtgärdsplanen och förvaltningsplanen innebär en ökad kostnad för kommunen och hur det i så fall ska finansieras. Det finns en inkonsekvens i instruktionerna för vem som ska betala vilka delar i åtgärdsprogrammet. Det måste klaras ut i den fortsatta processen.

Många av de åtgärder som kommunen ansvarar för handlar om tillsyn, vilket i förlängningen gör att kostnaden läggs på den enskilde individen, fastighetsägaren eller verksamhetsutövaren (ofta lantbrukaren). Visserligen gäller principen att förorenaren betalar, men bara då detta är ekonomiskt rimligt och miljömässigt motiverat.

Finansieringsfrågan måste lösas omgående. Risken är annars stor att bedömningar görs av respektive tillsynsmyndighet och att inga krav eller väldigt olika krav ställs på den enskilde. Detta är inte rimligt. I avsnittet om ekonomiska konsekvenser finns förslag på olika bidrag och styrmedel, men inte hur det faktiskt kommer att se ut i praktiken. Kommunen, och då inte i form av tillsynsmyndighet, borde ges en samordnande roll för några av de åtgärder som berör lantbrukare som grupp så att de på frivillig basis gör vissa åtaganden. Detta eftersom det kan vara svårt att med stöd av miljöbalken ställa tillräckliga krav. Det är även otydligt hur

kommunens insatser ska finansieras och det går därmed inte att bedöma eventuella kommunalekonomiska konsekvenser.

I förslaget finns en stor diskrepans mellan mål och medel för vattenförvaltningen. Ansvar för genomförande av åtgärdsprogrammet ligger hos kommuner och andra myndigheter. För att målen ska uppnås och miljö kvalitetsnormerna efterlevas krävs dock mycket stora insatser från alla aktörer som på något sätt påverkar eller nyttjar våra vattenresurser. Det saknas i många fall tillräckliga verktyg och styrmedel, t ex i form av lagstiftning (bl. a som kan underlätta omprövning av gamla otidsenliga markavvattningsföretag) samt ekonomiska resurser för åtgärder. Statliga resurser för detta måste ökas om målen ska nås.

Stort fokus riktas mot lantbruket med all rätt då denna sektor står för en markant miljöbelastning i form av läckage av kväve och fosfor och även kemiska bekämpningsmedel. Viktigt att komma ihåg är dock all odling innebär en påverkan. Frågan är då hur stor påverkan bör få vara, hur vi kan minska den och hur eventuella kostnaderna ska fördelas?

Lantbruksnäringen har under lång tid följt en nedåtgående trend. En orsak till det är ökade krav inom bland annat miljöskydd; ibland krävs egen finansiering ibland finns stöd att söka vilket dock ökar den administrativa bördan för lantbruket. Då det ekonomiska utrymmet i lantbruket är mycket pressat anser Uppsala kommun att åtgärder som innebär höga kostnader och liten effekt ska prioriteras ned till förmån för mer effektiva åtgärder.

Statusen i våra sjöar och vattendrag är ett problem för flera parter och måste lösas gemensamt och kostnaderna fördelas på flera parter.

Högre grad av aktörssamverkan måste till så att åtgärder verkligen vidtas. Den nuvarande årliga rapporteringen av genomförda åtgärder är inte tillräcklig då den saknar en efterföljande återkoppling och dialog mellan parterna. Ett sätt kan vara att bedriva "tillsyn" på varandra där mer detaljerade rapporter lämnas om aktiviteter och åtgärder.

Åtgärdsprogrammet – Kommentarer till de nio åtgärder som gäller kommunen

Åtgärd 1

Kommunerna behöver inom sin tillsyn och prövning av

- *miljöfarlig verksamhet och andra verksamheter ställa sådana krav så att miljö kvalitetsnormerna för vatten följs,*
- *förorenade områden särskilt prioritera och ställa krav på utredningar och åtgärder så att miljö kvalitetsnormerna för vatten följs*

Tillsyn och krav dels inom förorenade områden och dels på miljöfarlig verksamhet med utgångspunkt i miljö kvalitetsnormerna (MKN) är i nuläget närmast ogörligt. Det är svårt att relatera till MKN för ett enskilt företag. I närmast samtliga fall där frågan om påverkan på MKN hittills har ställts blir svaret nej. Det enskilda tillskottet från respektive verksamhet/område blir mycket litet om utspädningseffekter räknas in.

Kommunerna behöver tydligare vägledning inom området samt även i planprocessen. Det är något förslaget inte berör.

Prioriteringsordningen för åtgärdande av förorenade områden styrs nu av MIFO-riskklassning och exploateringsbehov. Det innebär att områden med riskklass 1 åtgärdas först. Åtgärden kan innebära att prioriteringen måste göras om, vilket i sig inte innebär något problem. Men om det visar sig att om det utifrån MKN är ett riskklass 2-objekt som borde åtgärdas kan detta bli svårt. Vid RK 2-objekt där ansvarig går att hitta kan tillsynsmyndigheten ställa krav på sanering. Men om det gäller objekt utan ansvarig saknas idag ekonomiska medel, då saneringsbidrag från naturvårdsverket endast omfattar RK1-objekten. Någon annan finansiering finns inte idag.

Naturvårdsverket bör utveckla tillsynsvägledning för att minska utsläpp av prioriterade ämnen/förorenande ämnen.

Dagvatten pekas ut som en lika stor fosforkälla som enskilda avlopp, men det saknas konkreta åtgärds mål för dagvatten. Det är bra med tydligare tillsynsvägledning från naturvårdsverket, men detta tillsammans med hänsyn i planeringsprocessen räcker inte. Stor påverkan sker idag via befintligt dagvattennät och åtgärder borde således även anges för befintlig bebyggelse. Detta är ett delat ansvar mellan olika aktörer.

Åtgärder som ska genomföras av huvudmannen för dagvattennätet, borde rimligtvis rikta sig direkt till denne och inte ta omvägen via tillsynsmyndigheten. De åtgärder som anges i avsnittet om påverkan per miljöproblem handlar enbart om dammar, men det finns en rad andra dagvattenlösningar som borde kunna ge likvärdig påverkan.

Det behövs även samverkan mellan olika myndigheter för att tillsyn utifrån MKN ska fungera effektivt. Ett exempel på ett problem som kommunernas tillsynsmyndigheter står inför är vid tillsyn av gödselhantering hos djurhållare. Det är idag möjligt att få tillgång till delar av jordbruks-verkets djurägarregister som innehåller uppgifter om fastighet och djurslag. Flera kommuner har även begärt ut uppgifter om antal djur. Begäran har dock varje gång avslagits av Jordbruksverket och högre instanser.

Med uppgifter om antalet djur kan tillsynsmyndigheten bedöma tillsynsbehovet och prioritera de fastigheter som innebär störst risk. Risken beräknas utifrån djurslag (olika djurslag har olika stor påverkan), omfattning (fler djur större risk) och närhet till recipient med dålig status. Uppsala kommun bedömer att tillsynsarbetet skulle bli betydligt effektivare om vi kan göra en riskbedömning även utifrån omfattningen av djurhållningen inom olika områden. Den möjlighet som finnas idag är att kontakta samtliga djurhållare och begära in uppgifter om antal djur. Detta är en tidskrävande och kostsam inventering. Detta borde hanteras inom åtgärdsprogrammet

Åtgärd 2

Kommunerna behöver bedriva tillsyn så att

- *utsläppen av kväve och fosfor från jordbruk och hästhållning minskas i de vattenförekomster där jordbruk bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten inte följs eller riskerar att inte följas,*

- *tillförseln av växtskyddsmedel minskar till vatten inom områden med vattenförekomster som inte följer, eller riskerar att inte följa miljö kvalitetsnormerna för vatten så att god kemisk status och god ekologisk status kan uppnås,*

Tillsyn räcker inte alltid för att effektiva åtgärder ska vidtas. Mycket har dessutom redan gjorts, såsom skyddszoner längs sjöar och vattendrag, tät gödsellagring med mera. För att ytterligare åtgärder ska vidtas måste samtliga aktörer samverka.

Kommunen bör i åtgärdsprogrammet få en roll som initiativtagare och hålla ihop denna samverkan, och staten måste avsättas medel för detta. Vidare bör kommunen vara involverad i placeringen av dammar och våtmarker. Åtgärden B61 är enligt aktualitetsförklaringen av kommunens översiktsplan föråldrad. Hanteringen av översvänningsrisker ses över i pågående revidering av översiktsplanen.

Strukturkalkning av lerjordar framhålls som den utan konkurrens viktigaste åtgärden för att minska läckage av fosfor. Det är därför viktigt att dispenser ges så att kalkning kan göras även inom ekologisk odling. Kalkning bör dock inte genomföras rakt av på alla lerjordar, utan utifrån en bedömning av behov/nytta så att åtgärden blir kostnadseffektiv. Åtgärden kan då troligen finansieras helt inom lantbrukssektor.

En potentiellt viktig, men hittills förbisedd källa till övergödningspåverkan är hästhållningen. Sverige är med sina drygt 360 000 det land med flest antal hästar per capita i Europa. Åtgärder behöver identifieras och genomföras för att minska påverkan på vattenmiljön från hästhållningen specifikt. Här kan andra åtgärder och metoder krävas än inom lantbruket eftersom kunskapsnivån generellt bland hästägare inte är densamma som inom lantbruket, då det gäller hantering av stallgödsel.

Åtgärd 3

Kommunerna behöver ställa krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp som bidrar till att en vattenförekomst inte följer, eller riskerar att inte följa, miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Åtgärden väcker följande frågor:

- Hur avgörs om avloppen bidrar till att en vattenförekomst inte klarar miljö kvalitetsnormerna?
- Finns det ett minsta avstånd till vattendraget eller gäller avrinningsområde?

Utredningen är otydlig om det är hög skyddsnivå miljöskydd eller hög skyddsnivå hälsoskydd som avses. Det behöver också förtydligas hur bedömningen av kostnadseffektivitet ska göras och vem som ska göra bedömningen.

Åtgärd 4

Kommuner behöver genomföra tillsyn på avloppsledningsnät och mindre reningsverk och införa krav på ökad rening, eller på annat sätt minimera utsläpp, som bidrar till att vattenförekomster inte följer, eller riskerar att inte följa, miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Underhåll av ledningsnätet bör kopplas direkt till huvudman via ägardirektiv istället för att gå omvägen via tillsynsmyndigheten, vilket troligen ger en totalt sett högre kostnad.

Åtgärd 5

Kommunerna behöver minska närsaltsbelastningen, i de fall åtgärder rörande enskilda avlopp, avloppsreningsverk, jordbruk och liknande inte fullt kan bidra till att uppnå betinget avseende kväve och fosfor, genom att

- *inom sina ansvarsområden genomföra kompletterande åtgärder så som odling och/eller skörd av marina substrat, behandling/hantering av näringsbelastade sediment, biomanipulation eller motsvarande,*
- *inom havsplaneringen utse områden särskilt prioriterade för näringsreducerande åtgärder och i dessa prioriterade etablering av exempelvis storskaliga musselodlingar.*

Åtgärden behöver genomföras så att miljö kvalitetsnormen för vatten följs.

Åtgärden ger exempel på icke-lagstyrda åtgärder som kommuner och andra aktörer kan vidta för att bidra till att MKN uppnås, där tillsynen inte räcker hela vägen. Det kan avse egen eller annans mark eller vatten. Exempelen som ges i texten är begränsade. Skrivningarna bör breddas till att omfatta fler exempel på sådana frivilliga åtgärder, t ex våtmarksanläggning/restaurering, översilning, upptagning av rörlagda vattendrag, återskapande av meandring och återskapande av vandringsvägar (även på annan mark än kommunens egen mark, jfr åtgärd 9) och andra större eller mindre vattenvårdsprojekt.

Kommunerna kan också delta och bidra med resurser i projekt som genomförs av andra aktörer. För att kommunerna ska satsa på sådana frivilliga åtgärder gäller sannolikt i de flesta fall att mer och öronmärkta resurser behöver anslås på statlig nivå, resurser vilka kommuner kan ta del av genom relativt enkla ansökningsförfaranden. Även lagstiftningen sätter hinder för genomförande och gör projekten administrativt resurskrävande.

Åtgärd 6

Kommunerna behöver säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen så att miljö kvalitetsnormerna för vatten följs. Kommunerna behöver särskilt

- *inrätta vattenskyddsområden med föreskrifter för nuvarande och framtida, allmänna och enskilda dricksvattentäkter,*
- *göra en översyn av vattenskyddsområden som inrättats före miljöbalkens införande och vid behov revidera skyddsområdets avgränsningar och tillhörande föreskrifter så att tillräckligt skydd uppnås,*
- *bedriva systematisk och regelbunden tillsyn på både allmänna och enskilda dricksvattentäkter, som försörjer fler än 50 personer eller där vattentäktens uttag är mer än 10 m³/dag,*
- *uppdatera översiktsplanerna med regionala vattenförsörjningsplaner,*
- *se till så att samtliga allmänna yt-och grundvattentäkter har tillstånd för vattenuttag, särskilt i områden med vattenförekomster som inte följer eller riskerar att inte följa miljö kvalitetsnormerna för vatten.*

Vi ser behov av en regional vattenförsörjningsplan. Det är länsstyrelsens ansvar att ta fram detta, men finns resurser?

I Uppsala har vi flera områden som behöver vattenskyddas, exempelvis Ramstalund. Vårt stora vattenskyddsområde Uppsala och Vattholmaåsarna behöver reviderade föreskrifter för att bli ett verksamt verktyg i åtgärdsarbetet. Som vi ser det bör länsstyrelsen fastställa föreskrifter efter beredning av kommunen. För detta krävs resurser till Länsstyrelserna för att handlägga ansökningar om nya och reviderade vattenskyddsföreskrifter..

Kommunen som tillsynsmyndighet har länge efterfrågat tydligare föreskrifter och vägledning avseende tillståndsprövning av kemiska växtskyddsmedel inom vattenskyddsområde.

Åtgärd 8

Kommunerna behöver utveckla vatten- och avloppsvattenplaner särskilt i områden med vattenförekomster som inte följer, eller riskerar att inte följa miljö kvalitetsnormerna för vatten. Åtgärden behöver genomföras efter samverkan med länsstyrelserna.

Vi ser positivt på att VA-planer tas fram.

Åtgärd 9

Kommunerna behöver inventera, planera och genomföra åtgärder mot vandringshinder för fisk och andra vattenlevande djur vid vägpassager över vatten i det kommunala vägnätet, särskilt i områden med vattenförekomster där vandringshinder bidrar till att miljö kvalitetsnormerna för vatten inte följs.

Åtgärden behöver utföras efter samverkan med berörd länsstyrelse och Trafikverket.

Den ger exempel på vad kommuner bör göra som markägare och/eller i anslutning till det kommunala vägnätet för att undanröja vandringshinder för fisk och andra vattenlevande djur vi ser dock att den är för snävt formulerad. Kommunen bör inom hela sitt markinnehav, även i vattendrag (inte bara i anslutning till sina väganläggningar) förebygga och undanröja vandringshinder. Detta bör gälla även groddjurs vandringvägar mellan land- och vattenmiljöer. Åtgärden kan också utvidgas till att omfatta kommuner som markägare rent allmänt.

Redaktionella synpunkter på avsnittet om beskrivning av miljöproblem

Sid 73: ange referens till vart siffrorna i cirkeldiagrammen kommer från

Sid 80: Ange referens till varför tekniklösningarna bedöms klara lägre skyddsnivå än vad som anges i de allmänna råden NFS 2006:7, eller i Bilagor till små avloppsanläggningar handbok 2008:3 Det blir förvirrat om det anges olika.

Sid 81: I tabellen anges att avloppen ska åtgärdas till godkänd standard- vad innebär det? Normal eller hög skyddsnivå?

Sid 87: Här står också enskilda avlopp till godkänd standard – vad menas? Är det normal skyddsnivå miljöskydd?

Sid 163: I tabellen står ” antal år tills slamavskiljare åtgärdade” Menar man då att avlopp med endast slamavskiljare har åtgärdats? Behöver förtydligas.

Åtgärdsprogram Fyrisån

Perfluorerande alkylsyror (PFAS) är idag ett stort problem för grundvattentäkten i Uppsala, brunnar har stängts av och läckage från Ärna fortgår. PFAS sprids även via ytvatten till Fyrisån. Åtgärder behöver vidtas snabbt och kan inte vänta till 2018. Generalläkaren måste ställa högre krav på försvarsmakten. Vid provtagning i den djupa akvifären under leran påträffas på flera platser även klorerade lösningsmedel, vilket inte nämns i texten.

Tabell 1 visar hur mycket arbete som måste utföras till 2021, men det är oklart hur detta ska finansieras.

Dagvattenåtgärder anges som viktiga för Uppsala stad, men nämns trots det bara i förbigående och finns ej med i tabell 2. Det är viktigt att dagvattenhantering blir en integrerad del i ÖP och andra planprocesser

Det blir svårt att använda detta dokument som hjälp i tillsynen av andra verksamhetsområden än lantbruk. Detta eftersom det saknas konkreta åtgärdsförslag. De enda utpekade problemen som handlar om ”förorenande” ämnen verkar vara BAM och fosfor. De enda miljöfarliga verksamheter som då berörs är lantbrukare.

Redaktionella synpunkter

Sid 24 (49): ange referens till vart siffrorna i cirkeldiagrammen kommer från.

Tabell 2 sid 25: förtydliga vad som menas med åtgärdsstorlek? Är det detsamma som antal avlopp? Om det menas $2300/5900 = 0,39$ kg P/år och avlopp låter det väldigt lite.

Övrigt noterat i remissen

Upplandsstiftelsen saknas på sändlistan för remissen, vilket är beklagligt. De arbetar mycket med vattenvårdsfrågor och kan troligen ha en del att bidra med.

Det bör tilläggas under Generalläkaren, åtgärd 1, att samverkan bör ske med den kommunala tillsynsmyndigheten.

Kommunstyrelsen

Marlene Burwick
Ordförande

Astrid Anker
sekreterare